

Kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački
Homilija prigodom 300. obljetnice krunidbe čudotvorne slike Majke Božje Trsatske.
Trsat, 30. kolovoza 2015. godine.
Liturgijska čitanja: *Pnz 4, 1-2.6-8; Jak 1, 17-18.21b-22.27; Lk 1, 26-38*

Draga braćo i sestre,

1. Radosno srca hodočastimo danas Nazaretskoj Djevici, Majci Božjoj Trsatskoj da ovdje, pred čudotvornim likom Majke Milosti i Kraljice Jadrana, zahvalimo za tolika uslišanja i da zamolimo Majku Gospodinovu i Mater našu da nam bude od pomoći u svim našim životnim potrebama.

S ovog trsatskog brežuljka, koji predstavlja najslavniju zadužbinu hrvatskih krčkih knezova Frankopana, srdačno pozdravljam dragog domaćina pastira ove Crkve, nadbiskupa metropolita riječkog Ivana. Zahvaljujem mu na bratskim riječima pozdrava, velikodušnoj dobrodošlici i pozivu koji mi je, zajedno s čuvarima trsatskog Svetišta ocima franjevcima, uputio da danas zajedno s vama slavim ovu znakovitu obljetnicu. Od srca pozdravljam trsatske franjevce, na čelu s provincijalom Hrvatske franjevačke provincije svetih Ćirila i Metoda mnogopoštovanim fra Ilijom Vrdoljakom.

Drago mi je da danas u ovom Slavlju s nama dijeli zajedništvo mons. Stanislav Zore, nadbiskup metropolit ljubljanski. Njega i sve slovenske hodočasnike srdačno pozdravljam. Vjernici iz susjedne Slovenije rado hodočaste Trsatskoj Majci Božjoj. Imamo zajedničku katoličku baštinu koja povezuje hrvatski i slovenski narod, te i u našoj suvremenosti potiče sve njihove pripadnike na međusobno poštivanje i uvažavanje. U Trsatskom svetištu – ovom hrvatskom Nazaretu rado pozdravljam sve hodočasnike: nazočne oce biskupe, braću svećenike, redovnike i časne sestre redovnice, djecu i mlade, roditelje, očeve i majke, bake i djedove, naše branitelje, sve vas predragi Kristovi vjernici. S poštovanjem pozdravljam i nazočne predstavnike republičkih, županijskih, gradskih, općinskih i vojnih vlasti.

2. Draga braćo i sestre, mi rado hodočastimo u ovo, nama tako drago Svetište. Majci milosti dolazi se pobožna i raspjevana srca. Smijem li biti ovdje malo i osoban te vam reći da me je Providnost posebno vezala s ovim Svetištem, ne samo zato što sam, kao sin ovoga kraja, Majci Božjoj Trsatskoj hodočastio od najranije dječje dobi, nego me je i sam sveti papa Ivan Pavao II. biskupom imenovao baš na blagdan Gospe Trsatske, 10. svibnja, prije 26 godina, stoga mi je taj blagdan svake godine u posebnom molitvenom spomenu.

Danas smo se na ovom svetom mjestu - za koje Hrvatski sabor u pismu iz davne 1714. godine s ponosom ističe da je »u vlasti Kraljevine Hrvatske« - okupili u ovako velikom broju da bismo proslavili 300. obljetnicu krunidbe čudotvorne slike Majke Božje Trsatske. Velikom zaslugom tadašnjeg upravitelja Trsatskog svetišta, Riječanina, fra Petra Francetića o slavlju Male Gospe godine 1715., uz sudjelovanje mnoštva vjernika, najsvečanije je okrunjena slika Majke milosti, koju je prema drevnoj predaji za Trsatsko svetište darovao papa Urban V. Okrunjena slika Majke Božje Trsatske znakovit je ures naše pobožnosti, zahvalnosti, odanosti i pouzdanja u Marijinu pomoć u našim potrebama.

Okrunjena nebeska kraljica, blažena Djevica Marija, ovdje se časti kao »Sveta mati milosti«. U tom zazivu najprije ispovijedamo njezino bogomajčinstvo, istinu da je ona Majka našega Gospodina Isusa Krista, onoga koji je Milost Očeva, Milost u

kojoj se ispunja pradavno Božje obećanje spasenja svega roda ljudskoga i uspostava Božjega kraljevstva među svim ljudima. Iz te istine vjere Majku Gospodinovu smatramo bliskom i djelatnom u našem svagdašnjem osobnom i društvenom životu, jer prema drevnoj predaji Crkve Marija je kod svoga Sina najvjernija zagovornica ispunjenja Očeve milosti svugdje gdje su grijeh, ljudska nesavršenost i zloća ustali protiv Božjega kraljevstva. Sav svijet i sami naši životi izvire iz Božje milosti, iz dara Božje ljubavi i, stoga, sve zadobiva ljepotu življenja u mjeri u kojoj se povjeravamo Božjoj milosti i svjetlu njezina dara.

Majka Božja Trsatska u ovom je Svetištu čašćena kao mati utjehe, mati pravednih, mati sirota, mati ubožnih, mati nevoljnih... Ona je mati svijeta, mati djedovine, mati slobode, mati veselja, mati sreće, mati zdravlja i mati miline. Ona je sveta mati naša, kako je zazivamo u Trsatskim litanijama.

3. K Blaženoj Djevici Mariji rado hodočaste vjernici Hrvati. O tome su i ove godine o Velikoj Gospi svjedočila naša marijanska svetišta. Stoga možemo slobodno reći da je Velika Gospa naš ljetni Božić. I ove je godine o svetkovini Velike Gospe bilo posebno lijepo vidjeti puno mladih vjernika, od kojih su mnogi i dugo pješačili da bi došli do svetišta. Marijina prošteništa su mjesta molitve i ispovijedanja, mjesta susreta čovjeka s Bogom.

Naime, u Bogu postoji prostor za čovjeka, ali, dragi vjernici, i u čovjeku, u nama, ima prostora za Boga. U Mariji susrećemo Božju prisutnost, po njoj nalazimo i put do Boga. Taj se put ostvaruje u vjeri. U vjeri otvaramo vrata svoga bića Bogu, tako da Bog ulazi u nas, da nam bude životna snaga i svjetlo na putu života. Marija se otvorila Bogu kome ništa nije nemoguće i odgovorila anđeoskom pozivu: »Evo, službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi« (Lk, 1, 38). Kad se čovjek otvori Bogu, ljudski život postaje bogatijim i snažnijim.

4. Ovdje na Trsatu, u tom našem hrvatskom Nazaretu, anđeoski navještaj posebno odzvanja. Nazaret nije samo početno mjesto utjelovljenja Sina Božjega. Nazaret je i dom Svete obitelji Isusa, Marije i Josipa. U Nazaretu je Isus proveo najveći dio svoga zemaljskoga života. Upravo u Nazaretu, živeći u Svetoj obitelji, Isus je posvetio ljudsku obitelj kao od Boga željenu temeljnu stanicu ljudskog društva, mjesto gdje se uči suživotu u različitosti i pripadnosti drugima i gdje roditelji prenose vjeru djeci.

»Zajedništvo muškarca i žene u braku – naglašava papa Franjo – jedinstveno je, prirodno, temeljno i prekrasno dobro za osobe, zajednice i cijela društva... Obitelj je antropološka činjenica... Ne možemo je okarakterizirati na temelju ideoloških pojmova i koncepata koji su bili važni samo u određenom povijesnom vremenu. Obitelj je obitelj« – kaže Papa i nastavlja – »Obitelj je temelj suživota i lijek protiv društvene fragmentacije. Djeca imaju pravo odrastati u obitelji s ocem i majkom koji su sposobni stvoriti povoljno okruženje za razvoj djeteta i njegovo emocionalno sazrijevanje« (Govor na konferenciji *Humanum*, Rim, 17. studenoga 2014.).

Upravo Treći pohod svetog pape Ivana Pavla II., s boravištem u Rijeci, organiziran je pod geslom: »Obitelj – put Crkve i naroda«. Sveti Papa, koji je često govorio da budućnost čovječanstva ovisi o obitelji, i u ovom je Gradu naglasio da je

obitelj jedno od najdragocjenijih dobara čovječanstva. Danas smo došli u ovaj hrvatski Nazaret, na Marijin Trsat – to svetište obitelji - moliti za naše obitelji.

Stoga, braćo i sestre, svjesni da obitelj prolazi duboku krizu, potrebno je danas više nego ikada moliti za obitelj i moliti u obiteljima te promicati, čuvati i štititi ustanovu obitelji, jer bez obitelji kulturni opstanak čovječanstva bio bi u opasnosti. Bračna i obiteljska veza ozbiljna je vrijednota za svakoga, ne samo vjernike.

5. Dragi mladi vjernici, poslušajte što vama poručuje papa Franjo: »U današnjem svijetu postoje oni koji kažu da je brak 'izvan mode'. Je li doista tako? – pita Papa i nastavlja - U kulturi relativizma i prolaznosti, mnogi govore o važnosti 'uživanja' u trenutku. Kažu da nije vrijedno obvezati se na cijeli život, odlučiti konačno, 'zauvijek', jer ne znamo što sutra donosi. Molim vas da umjesto toga budete revolucionari, da plivate protiv struje. Da, tražim od vas da se pobunite protiv kulture koja sve vidi kao privremeno i koja u konačnici vjeruje da ste nesposobni za odgovornost, da ste nesposobni za pravu ljubav« (Obraćanje volonterima Svjetskog dana mladih, Rio de Janeiro, Brazil, 28. srpnja 2013.).

Dragi mladi Riječani, dragi mladi hodočasnici, ne bojte se braka i obitelji. Naša Crkva s povjerenjem gleda na vas i moli za vas. I nemojte zaboraviti da je upravo vama u Rijeci Ivan Pavao II. dozvao u svijest istinu da »mali niski ciljevi ne mogu nikada utažiti žeđ za srećom i puninom«.

6. Draga braćo i sestre, mnogi su dolazili i danas dolaze Svetoj materi milosti na Trsat da bi se preporučili Majci Božjoj Trsatskoj, da bi ovdje molili i zahvalili za isprošene darove.

U kapeli zavjetnih darova na Trsatu stoji spomen-pločica na kojoj je zlatnim slovima ispisano: »Deiparae Virgini Mariae in gratiarum actionem pro innumerabilibus beneficiis impetratis. A. Stepinac – U zahvalu za bezbrojna isprošena dobročinstva poklanja Bogorodici Djevici Mariji. A. Stepinac«.

Na povratku sa studija iz Rima, na putu za Krašić, mladi se svećenik Alojzije Stepinac u srpnju 1931. godine nekoliko dana zadržao na Trsatu da bi se zahvalio pred čudotvornom slikom Majke Božje Trsatske i tom je prigodom ostavio tu spomen-pločicu zahvalnicu. Sam je kasnije pripovijedao kako je tijekom Prvog svjetskog rata, dok je boravio kao kadet u Rijeci, svake nedjelje stubama Petra Kružića hrlio u Trsatsko svetište da bi se ondje žarko preporučio nebeskoj Majci i zazivao njezinu zaštitu da ne izgubi svoj najljepši ures, čistoću duše i tijela.

Pobožnost blaženog Alojzija Stepinca prema Presvetoj Bogorodici Mariji imala je svoj duboki korijen u zdravom kršćanskom odgoju u obitelji, a poslije je bila učvršćena istinama svete vjere o Majci Božjoj i njezinoj ulozi u djelu našega spasenja te ojačana pokorničkim djelima. Vjerujemo da i mi u ovom duhovnom zajedništvu sada osjećamo njegovu blizinu, jer blaženi Alojzije Stepinac na nebu s nama moli.

7. Draga braćo i sestre, budući da su mi prošlih tjedana s raznih strana postavljena pitanja što se to događa glede kanonizacije kardinala Stepinca, ovime želim vama vjernicima razjasniti neke točke vezane uz najnovija događanja s obzirom na kanonizaciju blaženog Alojzija.

Kardinala Alojzija Stepinca je, 3. listopada 1998. godine, sveti papa Ivan Pavao II. u Mariji Bistrici proglasio blaženim kao mučenika zbog njegove vjernosti Kristu i Crkvi do prolijevanja krvi.

Tom činu prethodio je dug i složen proces detaljnog istraživanja i procjenjivanja na različitim stupnjevima suda. Preslušani su brojni svjedoci, od kojih su (72) sedamdeset i dvoje bili očevidci. U povijesnim i teološkim komisijama temeljito je ispitana osoba i djelo blaženog zagrebačkog nadbiskupa, sve njegove propovijedi, pastoralne okružnice, privatna pisma, dnevници, bilješke. Konzultirani su razni arhivi, uključujući i arhiv Komunističke partije u Zagrebu. Plod tog ogromnog rada po strogim znanstvenim kriterijima obuhvaća Pozicija o mučeništvu u pet golemih svezaka. Ta je Pozicija prije beatifikacije bila podvrgnuta sudu teologa (godine 1997.) i zatim sudu kardinala (godine 1998.).

Kao što znamo, nakon beatifikacije slijedi završni proces a to je kanonizacija, kojom blaženik dobiva naslov sveti. Kanonizacija nije samo ljudski sud, nego u prvom redu božanski sud koji je izražen čudom pripisanim zagovoru kandidata kojemu su se vjernici obraćali tražeći zagovor. U slučaju blaženog Alojzija Stepinca, predstavljen čudesan događaj već je ispitan na Liječničkom vijeću Kongregacije za proglašenje svetih (21. ožujka 2014.) i na Kongresu konzultora teologa iste Kongregacije (3. lipnja 2014.). Možemo reći da je radno proces pri Svetoj Stolici gotovo završen s pozitivnim zaključkom, još samo predstoji sud Kardinalске komisije i službeno proglašenje Svetog Oca.

8. Međutim, krajem lipnja prošle godine (2014.) srpsko-pravoslavni patrijarh Irinej uručio je u Beogradu tadašnjem tajniku za odnose s državama u Državnom tajništvu Svete Stolice nadbiskupu Dominiku Mambertiju pismo za papu Franju u kojem Patrijarh donosi svoje prigovore glede kanonizacije blaženog Alojzija Stepinca.

U veljači ove godine (24. veljače 2015.) kardinal Kurt Koch, predsjednik Papinskog vijeća za sjedinjenje kršćana uručio je patrijarhu Irineju Papin odgovor na Patrijarhove prigovore. U odgovoru između ostaloga kaže se da su Patrijarhovi prigovori već bili predmet procesnih istraživanja iz kojih proizlazi da je nadbiskup Stepinac bio pastir posve posvećen spasu duša, kao vjeran sljedbenik Kristov i uzor kršćanskoga života. Ujedno se navodi da se takve ocjene duguju savjesti i stručnosti povjesničara i teologa koji su ispitivali procesne isprave.

Budući da iz pisma patrijarha Irineja Svetom Ocu proizlazi da Srpskoj Pravoslavnoj Crkvi nisu dovoljno jasni argumenti po kojima je blaženi Alojzije svet, papa Franjo predlaže da se formira Radna skupina sastavljena od katoličkih i pravoslavnih stručnjaka koja će zajedno preispitati ta njima sporna pitanja glede osobe kardinala Stepinca, kao i ratne događaje vezane uz odnose Hrvata i Srba u Drugom svjetskom ratu po kriterijima cjelovite istine.

Naime, papa Franjo se time odlučio na jedan poseban, gotovo neočekivan ekumenski korak, bez presedana u povijesti. Sveti Otac želi da Srpska Pravoslavna Crkva upozna naše argumente zašto je kardinal Stepinac svet te da se i sama njegova kanonizacija dogodi u boljem ozračju odnosa tih dviju Crkava.

Znamo da svaka Crkva ima vlastiti i autonomni sustav kanonizacije. Stoga je važno naglasiti da Srpska Pravoslavna Crkva ne ulazi u sam proces kanonizacije blaženog Alojzija Stepinca. Ono što je učinjeno ne će se više preispitivati, nema

nikakve revizije procesa. Možemo reći da je sam proces za proglašenje svetim blaženog Alojzija došao gotovo do svog kraja.

Nadalje, htio bih naglasiti da papa Franjo ne želi odustati od kanonizacije blaženog Alojzija Stepinca jer je i osobno uvjeren u njegovu svetost. Stoga u odanosti prema Svetom Ocu prihvaćamo njegovu odluku koja otvara možda malo duži vremenski tijek do kanonizacije i traži više ljudskoga strpljenja i povjerenja u vodstvo Providnosti.

9. Blaženi Alojzije Stepinac u teškim je vremenima nosio križ hrvatske nacije. Nije nailazio na razumijevanje kod desnih, a osudili su ga lijevi. Posjedovao je rijetku jasnoću i smisao za praktičnu primjenu načela kako pomoći onima koji su bili u životnoj opasnosti tijekom ratnih previranja. Bio je odlučan u stavu da bi crkveni Koncil trebao osuditi nacionalizam kao kugu ljudskoga roda, ali kad je riječ o ljudskim i narodnim pravima nije se dao ni od koga natkriliti u ljubavi prema svome narodu. U toj, Božjom milošću prosvijetljenoj ravnoteži, blaženi Alojzije Stepinac ostaje primjer i uzor.

Neće li, braćo i sestre, upravo kanonizacija kardinala Stepinca pomoći da se bolje upozna cjelovitu istinu iz tog tragičnog razdoblja naše povijesti, kako bi se raskrinkali mitovi koje su proizvodile ideologije komunizma i jugoslavenstva, generirajući stalne napetosti, podjele i unutarnje neprijatelje. Potrebno je objektivno prečitavanje međuetničkih i međukonfesionalnih odnosa na ovim prostorima. U sav taj proces sada ulazi i inicijativa srpsko-pravoslavnog patrijarha Irineja koja će, nadamo se, pridonijeti boljem i širem upoznavanju istine o životu i djelu zagrebačkog nadbiskupa kardinala Alojzija Stepinca, a Istina će nas osloboditi!

Sve nakane pape Franje, sva nastojanja naše Crkve, posebno na ekumenskom polju, stavljamo pod zagovor blaženog Alojzija Stepinca, moleći još ustrajnije za njegovo proglašenje svetim. Molimo danas za mir u svijetu, za one koji trpe posljedice rata, osobito u Ukrajini i na Bliskom Istoku, molimo za sve izbjeglice i prognanike da naiđu na otvorenost i razumijevanje u Europi i svijetu.

Draga braćo i sestre, ovdje kod Majke Božje Trsatske nalazimo zagovor Nazaretske Djevice, ovdje susrećemo svjedočanstvo vjere blaženog Alojzija Stepinca, ovdje su živi tragovi svetog pape Ivana Pavla II.

Moleći za njihovu nebesku pomoć, preporučujem Božjem blagoslovu sve vas, vaše obitelji i djecu, naše mlade, grad Rijeku, Hrvatsku nam domovinu i sav svijet. Amen.